

IN MEMORIAM ANTON VITASOVIĆ (1946. - 2007.)

Anton Vitasović rođen je 12. prosinca 1946. u obližnjem Golubovu kod Peroja. Kao mali dječak doselio se u Fažanu gdje je i završio osnovno školovanje. Srednju tehničku školu pohađao je u Puli, a studij arheologije na Filozofskom fakultetu u Ljubljani.

Od prvog radnog dana bio je vezan za Brijune: u svibnju 1968. u dobi od 22 godine počeo je brijunski staž na poslovima održavanja povijesnih znamenitosti, a već nakon kratkog vremena obavljao je poslove konzervatora. Nakon proglašenja Nacionalnog parka Brioni, od 1984. godine bio je na mjestu rukovoditelja radne jedinice Zbirke i arheologija, a sedam godina kasnije brinuo i o memorijalnom području Vanga. U razdoblju od 1993. do 2001.

godine kao voditelj, odnosno stručni voditelj Nacionalnog parka Brijuni, radio je na poslovima zaštite održavanja, očuvanja i promicanja kulturno-povijesne baštine te biljnih i životinjskih vrsta Nacionalnog parka Brijuni. U tom je razdoblju obavljao i poslove voditelja brijunskih rezidencijalnih objekata kojima upravlja Državni ured za imovinu – Ured Vlade Republike Hrvatske.

Tijekom četiri desetljeća rada na Brijunima nije bilo stručnog posla koji nije zdušno obavljao bilo da je riječ o arheološkim istraživanjima, izložbama ili prezentaciji brijunskih tema.

Sudjelovao je u svim arheološkim istraživanjima, bilo da je riječ o prapovijesnim, antičkim ili srednjovjekovnim lokalitetima. Godine 1973. i 1981. radio je na istraživanjima neolitičkog i eneolitičkog naselja Gromače, a 1974. i 1975. nekropole i ulaza na Gradinu. Sljedeće su godine započela istraživanja na Kastrumu, najsljebovitijem brijunskom lokalitetu, koja su potrajala punih osam godina. Od 1979. kada je istražena i vunara u uvali Verige, a Anton Vitasović preuzeo i vođenje istraživanja

na Kastrumu koja su potrajala do 1984., obitelj ga je malo vidala jer je na otoku boravio po cijele dane.

Dio arheoloških nalaza iz njegovih istraživanja dopunio je obnovljeni muzejski postav arheološke zbirke otočja Brijuni, dok njegovi planovi o zasebnom muzeju uz materijalnim nalazima prebogati kastrum nažalost nisu dočekali realizaciju. Radio je i na drugim muzejskim postavima: otvaranju Etnografskog muzeja (1978.), novom postavu prirodoslovne zbirke (1986.-1988.) kao i na memorijalnoj izložbi Josip Broz Tito na Brionima (1984.) za koju je 2006. objavio i vodič što je tek jedna u nizu njegovih bibliografskih jedinica.

Naime tijekom posljednjih šest godina napokon je našao vremena i za publicističku djelatnost i nastupe na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima te je u više časopisa i stručnih glasila objavio niz znanstvenih i popularnih članaka. Započeo je s objavljivanjem rezultata arheoloških istraživanja vođenih tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina te su znanstvenoj javnosti napokon postala dostupna njegova istraživanja prapovijesnih (Gromače, Gradina) i antičkih lokaliteta (vunara u uvali Verige). Za najdraži mu lokalitet kastrum pripremio je vodič, a započeo je i s objavom istraživanja od kojih je stigao obraditi antičko i bizantsko razdoblje. Obradio je još niz brijunskih tema: pisao je i o objektima i kulturi kultnog i zagrobnog života, gradinskoj kulturi, sanaciji krovista i apside na crkvi Sv. Germana, sanaciji zemljanih pokosa na Malom Brijunu, crkvi Sv. Marije i obližnjim grobovima, kineskoj keramici, Fažani, naravno u ozračju Brijuna, a svoj je doprinos dao i u izdanju djela *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta* Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža.

Tijekom četiri desetljeća rada na Brijunima s velikim je žarom brojnim posjetiteljima, arheolozima, muzealcima, i ostalim znatiželjnicima prezentirao bogatstvo i posebnost brijunske baštine uvijek spreman za razgovor o Brijunima, a od prvih je dana otvorenja Nacionalnog parka, ljubav prema otoku prenio i na brojne vodiče. Protokolarna vodstva predsjednika brojnih država i posjetitelja na najvišem nivou malokad su prolazila bez njegove prisutnosti.

Za svoj rad, u koji je unio cijelog sebe, Anton Vitasović je nagrađen nizom odličja. Godine 1978. Josip Broz Tito odlikovao ga je Medaljom rada, godine 1983. Predsjedništvo SFRJ Medaljom zasluga za narod, a 21. svibnja 1996. predsjednik Republike nagradio ga je Spomenicom domovinskog rata te Spomenicom domovinske zahvalnosti.

Mira Pavletić